

Høringsuttalelse om forslag til endring i forskrift til opplæringsloven om undervisningsvurdering i videregående opplæring

Norsk Lektorlag støtter innføring om krav om elevmedvirkning i skolebasert vurdering

Vi støtter forslaget om at elever skal delta i skolebasert vurderinga av opplæringen. Tillegget som er foreslått i § 2-1 Skolebasert vurdering om at «I videregående skole skal også elevane delta i denne vurderinga» er etter vårt syn uproblematisk, gitt at det her er snakk om skolebasert vurdering og ikke undervisningsvurdering.

Vi forstår forslaget som en signalbestemmelse som ønskes for å vise at elever skal tas med på råd i skolebasert vurdering. Dette er en konkret oppfølging av formålsparagrafens og generell dels forpliktelser om elevmedvirkning. Både i gjeldende generell del av læreplanen, og i den foreslåtte nye «overordnet del -verdier og prinsipper» som nylig var ute på høring, er prinsippet om elevmedvirkning tydelig. Vi har spilt inn at elevens plikter bør øke gjennom opplæringsløpet, og elevmedvirkning i videregående skole kan gjerne konkretiseres på denne måten.

Rent konkret kan det handle om at elever i videregående opplæring, gjennom sine representanter, kan delta i en arbeidsgruppe på skolenivå. Det er altså snakk om gruppenivå, og om at elevene skal gis mulighet til å bidra inn i skolens egenvurdering av hvordan skolen har løst organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen. I gjeldende veileder fra Utdanningsdirektoratet om skolebasert vurdering¹ presiserer også direktoratet at «Skolen må involvere alle berørte parter i analyse og i arbeidet med hvilke endringer og tiltak som bør gjennomføres (...) Skolen kan også involvere elevene. Skolen vurderer hvem som skal delta fra skolen ut fra temaene som berøres».

Skolebasert vurdering defineres i direktoratets veileder som «skolens vurdering av organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen på skolen. Skolen skal vurdere i hvilken grad disse faktorene medvirker til at elevene når målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet».

I skolebasert vurdering er rektor gitt ansvaret for en type «internrevisjon». Direktoratet skriver bl.a.: «Hensikten med den skolebaserte/virksomhetsbaserte vurderingen er å sørge for at skolen lærer og utvikler seg slik at elevene i enda større grad kan nå bredden av mål i læreplanverket». Veilederen er videre tydelig på at dette skal foregå på systemnivå, og at dette ikke handler om undervisningsvurdering: «Skolen må vurdere endringene for skolen som helhet på systemnivå. Når enkeltlærere isolert vurderer endringer i en klasse eller for en elev, er ikke dette skolebasert vurdering.»

Misvisende overskrift og utydelig høringsnotat

Vi beklager at høringsnotatet legger opp til en betydelig usikkerhet om hva forslaget egentlig handler om, da begrepene «undervisningsvurdering» og «skolebasert vurdering» brukes om hverandre. Vi mener høringsnotatet er for utydelig på *hvilket nivå* det her er snakk om: Enten på individnivå hvor enkeltelever gir tilbakemelding på enkeltlæreres undervisning per se (undervisningsvurdering), eller

¹ <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/felles-nasjonalt-tilsyn/skolebasertvirksomhetsbasert-vurdering/>

om det er på skolenivå hvor skolens ledelse og ansatte gjør en innsats for å bedre egen virksomhet, hvor skolebasert vurdering er ett av flere verktøy.

Norsk Lektorlag kan ikke støtte forslaget til forskriftsendring, om dette - slik overskriften antyder – innebærer krav om å innføre undervisningsvurdering i alle videregående skoler. Etter vår mening foreligger det ikke et tilstrekkelig godt system for undervisningsvurdering til at en på nasjonalt nivå kan innføre et slikt krav i en forskrift til opplæringsloven.

I overskriften brukes begrepet undervisningsvurdering, og direktoratet viser også i høringsnotatet (i punkt 4.vurdering) til en veileder utarbeidet av Elevorganisasjonen og Utdanningsforbundet i 2011 om undervisningsvurdering: «*Veiledningsmateriellet som er utarbeidet av Elevorganisasjonen, Utdanningsforbundet og KS vil videreføres. Arbeid i tråd med veilederen vil oppfylle kravet om elevdeltakelse i skolebasert vurdering på en god måte, men skolen er ikke forpliktet til å følge akkurat denne metodikken*».

Veilederen Elevorganisasjonen og Utdanningsforbundet lagde i 2011, er etter vår mening ikke et godt verktøy for elevmedvirkning som ledd i skolebasert utvikling. Den er ikke utviklet som et verktøy for dette, men var ment som et verktøy for undervisningsvurdering. Alle partene i skolesektoren har heller ikke vært med på å utvikle denne, eller kan anbefale den.

Norsk Lektorlag har ikke ansett veilederen som tilstrekkelig god, da den verken løser eller forholder seg til de utfordringene innføring av undervisningsvurdering – i ulike former og variasjoner – har medført i norsk skole. Våre tre prinsipielle hovedinnvendinger er de samme i dag som for seks år siden:

1. Veilederen tar ikke stilling til spørsmålet om anonymitet
2. Den tar heller ikke stilling til bruken av lærervurdering som kontrolltiltak
3. Den legger opp til prosesser som vil være så tidkrevende at det ikke vurderes som gjennomførbart i praksis

Vi synes det er svært uheldig at direktoratet, i en høring avdelingsdirektør Erik Saglie i Kunnskapsdepartementet bekrefter handler om skolebasert vurdering og ikke om undervisningsvurdering, viser til en veileder *enkelte* parter i skolen utviklet for seks år siden. Veilederen er ment, slik vi har lest og leser den, å være et verktøy for vurdering av enkeltlæreres undervisning.

Om denne høringen *hadde* handlet om undervisningsvurdering, mener Norsk Lektorlag at det ville vært sterkt beklagelig om ikke høringsnotatet fra Utdanningsdirektoratet viste til utredningsarbeidet som har foregått etter 2011. Eksempelvis viser høringsnotatet verken til rapporten² som en arbeidsgruppe (bestående av partene) utarbeidet i 2015, ei heller til Kunnskapscenter for utdanningsrapport «Former for lærervurdering som kan ha positiv innvirkning på skolens kvalitet³» fra 2014.

Norsk Lektorlag vil be Kunnskapsdepartementet om en redegjørelse for hvordan anbefalingene om undervisningsvurdering fra disse rapportene følges opp av departementet. Vi mener norsk skole ikke

² Forslag til hvordan et system for lærervurdering kan utformes og prøves ut i Norge:
<http://udirbeta.udir.no/wp-content/uploads/2015/11/rapport-fra-arbeidsgruppa.pdf>

³ Kunnskapscenter for utdanning:
<https://www.forskningsradet.no/servlet/Satellite?c=Rapport&cid=1253995757963&pagename=kunnskapscenter%2FHovedsidemal>

er tjent med at det brukes mer eller mindre dårlige spørreskjemaverktøy for undervisningsvurdering, og at enkelte skoleeiere/ledere fortsatt bruker undervisningsvurdering som kontrolltiltak.

Vi kan altså ikke stille oss bak endringsforslaget om det innebærer innføring av obligatorisk undervisningsvurdering for alle videregående skoler i hele landet. Dette vil etter vår mening være for tidlig, siden det verken foreligger tydelige nasjonale føringer, eksempelvis i form av kvalitetssikrede spørreskjemamaler, eller en bredere vurdering fra departementets side om hvordan anbefalingene fra arbeidsgruppa eller fra Kunnskapssenter for utdanning skal følges opp.

Med vennlig hilsen

Rita Helgesen
Leder
Norsk Lektorlag